

Muistio

Moottorikelkkareittien ja urien tilanne Kuopiossa

Pohjois-Savossa on tällä hetkellä Trafín tilaston mukaan n. 10000 rekisteröityä moottorikelkkaa joista Kuopiossa on n. 3500. Moottorikelkkailu on sellainen liikkumisen muoto, missä yleisesti liikutaan saman päivän aikana useamman kunnan alueella ja päivämatkat saattavat olla jopa joitakin satoja kilometrejä. Moottorikelkkailulla on erityinen merkitys osana matkailun palveluita ja esim. Tahkolla moottorikelkkailu on tärkeä elämysmatkailutuote. Kuopiossa on tällä hetkellä kohtalaisen kattava kaupungin vastuulla oleva moottorikelkkaura- ja reittiverkosto. Moottorikelkkauraa tai -reittiä on käytössä yhteensä yli 400 kilometriä, mistä maa-alueella on noin 300 km. Urat ja reitit kulkevat Kuopiossa yli 1000 kiinteistön alueella, mistä pääosa on yksityisten maanomistajien omistuksessa.

Moottorikelkkareittien virallistamisen edistäminen Pohjois-Savossa ja Kuopion sekä Koillis-Savon seutukunnissa 2010 luvulla

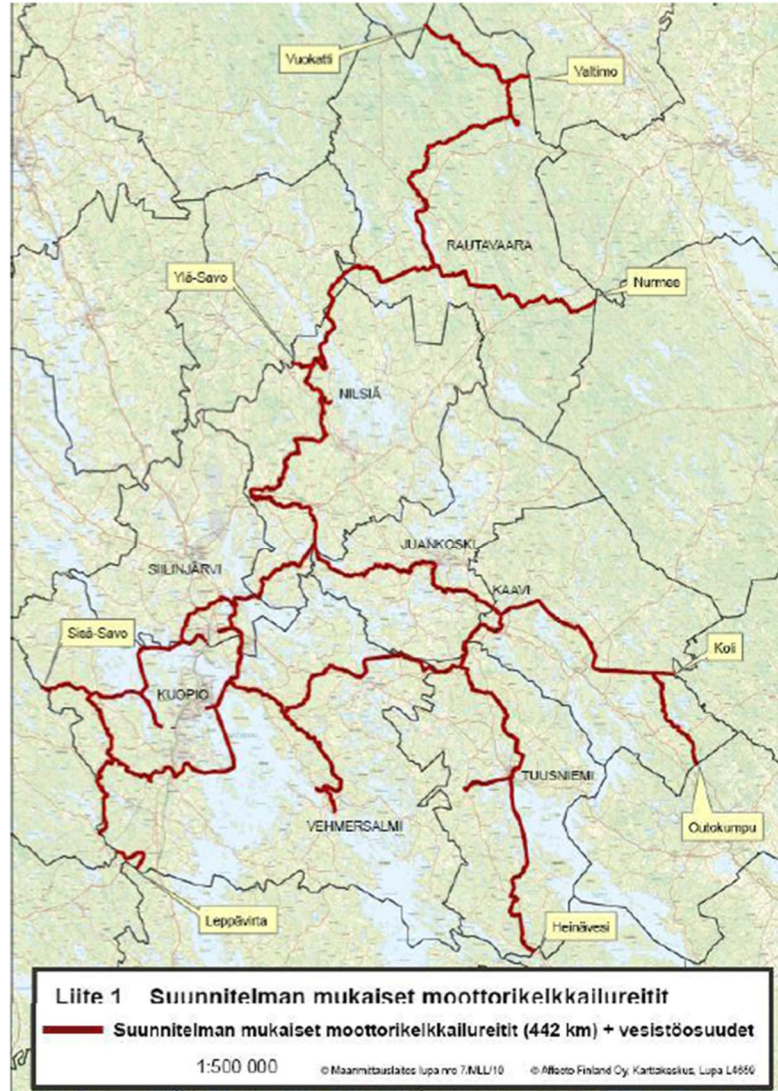
Moottorikelkkareittien virallistamista edisti vuoteen 2010 asti seutukunnallisten hankkeiden muodossa Pohjois-Savon ELY-keskus. Tuona ajankohtana silloisessa Kuopiossa ei ollut yhtään virallistettua moottorikelkkareittiä ja Koillis-Savon seutukunnassa oli käynnissä reittien virallistamishanke. Koillis-Savon alueeseen kuului mm. Nilsian ja Tahkon alue, mille moottorikelkkailulla on erityinen merkitys. Seuraavassa kartassa on esitetty näkemys 2010 luvun alusta Kuopion ja Koillis-Savon seutukuntien moottorikelkkareittien virallistamishankkeen (MOVIRA) reittisuunnitelmasta.

Kuopion kaupunki sitoutui MOVIRA-hankkeseen KH:n päätöksellä 29.11.2010 § 647. Samassa yhteydessä linjattiin, että **strategisena tavoitteena on moottorikelkkareitistön virallistaminen**. Liitteessä 1) on syvällisemmin verrattu sopimuksen varaisen moottorikelkkauran ja virallisen moottorikelkkareitin eroja.

ELY-keskuksen irtauduttua moottorikelkkareittien virallistamishankkeiden vetovastuusta seutukunnallisissa neuvotteluissa 2010 luvun alussa päädyttiin Koillis-Savon ja Kuopion seutukuntien alueilla virallistamishankkeen jatkohankkeeseen. Koillis-Savon ja Tahkon reitistön virallistaminen oli kesken ja Kuopion seutukunnalla ei virallistamista oltu vielä aloitettu. Kuopion kaupunki oli halukas lähtemään mukaan hankkeeseen, koska moottorikelkkaurissa tapahtuvat lukuisat muutokset veivät runsaasti sekä taloudellisia että henkilöresursseja. Uusi virallistamishankekokonaisuus sijoittui Koillis-Savon ja Kuopion seutukuntien alueille ja virallistamishankkeen vetovastuu lankesi Kuopion kaupungille. Hanke sijoittui ajallisesti vuosille 2012 – 2014 ja hankkeella oli rahaa käytettävissä yhteensä n. 1,8 M€:a. Hankkeessa (MOVIRA -hanke) työskenteli 4 projektihenkilöä ja hanke oli EAKR-rahoitteinen. Hanke oli kaupungilla hyvinvointipalveluiden palvelualueen vastuulla.

MOVIRA-virallistamishankkeella saatiin aikaan seutukuntien alueella virallistettua ja rakennettua moottorikelkkareittiä 142 km ja edistettyä aiemmassa hankkeessa valmisteltuja moottorikelkkareittisuunnitel-

mia 182 km. Uusia reittisuunnitelmia saatiin laadittua Kuopion ja Siilinjärven alueille 172 km. Luettelo em. kohteista on liitteessä 2)

MOVIRA-hankkeen päättymisen jälkeen osahankkeiden edistäminen on jäänyt kuntien omalle vastuulle. Hankkeen päätyttyä moottorikelkkareittien virallistamisen eteneminen kunnissa on ollut yleisesti ottaen hidasta. Jotkut osahankkeet ovat edenneet mutta monet osahankkeet ovat kohdanneet myös voimakasta vastustusta. Vastustus on osaltaan hidastanut tai jopa pysäyttänyt osahankkeiden etenemistä.

Maakuntatasolla moottorikelkkareittihankkeita ei tällä hetkellä aktiivisesti edistä ja koordinoi mikään taho ja tarkkaa näkemystä maakunnan kokonaistilanteesta on tällä hetkellä tuskin kenelläkään. Maakunnallisen koordinointi- ja edistämism vastuun puuttuessa tulevaisuudennäkymä maakunnassa on tällä hetkellä huolestuttava.

Moottorikelkkaurien sopimustilanne ja hoito Kuopiossa vuoden 2017 loppupuolella MOVIRA hankkeen jälkeen

Kuopiossa on tapahtunut useampia kuntaliitoksia 2010 luvulla. Eri liitoskunnissa on moottorikelkkareitiasioissa toteutettu erilaista sopimuspolitiikkaa, mistä syystä moottorikelkkaurien maanomistajasopimustilanne on tällä hetkellä vaihteleva eri osissa Kuopiota. Osa sopimuksista on vanhentunut ja osa sopimuksista on aikanaan tehty pelkästään suullisesti. Osa kirjallisista sopimuksista on tällä hetkellä jopa kateissa MOVIRA-hankkeen jäljiltä; hanke on todennäköisesti omassa reittisuunnittelussaan käyttänyt hyväksi aiempia maanomistajasopimuksia.

Moottorikelkkaurien sopimustilanne on varsin sekava ja sopimuskokonaisuutta selvitetään edelleen. Vastuu moottorikelkkareitistöä siirtyi vuoden 2017 alusta hyvinvoinnin palvelualueelta kaupunkiympäristön palvelualueelle. Muistioon liittyvässä kartassa on esitetty omalla värillään kaupungin vastuulla ja hoidossa olevat moottorikelkkaurat, joita on maa-alueilla yhteensä n. 300 km.

Moottorikelkkaurien vuotuisen ylläpitoon käytetään tällä hetkellä rahaa n. 50000 euroa ja ylläpito tehdään yhteistyössä paikallisten moottorikelkkaseurojen ja urakoitsijoiden kanssa. Moottorikelkkauraverkosto on tällä hetkellä ”hajanainen” ja esim. tärkeä Kuopion ja Tahkon välinen urayhteys on poikki.

Viime vuosina moottorikelkkaseurojen ja aktiivisten moottorikelkkailua harrastavien henkilöiden rooli moottorikelkkaurien ylläpidossa ja yhteydenpidossa maanomistajiin on korostunut kaupungin resurssipulan johdosta. Kaupunki on maksanut moottorikelkkaurien hoidosta korvausta moottorikelkkaseuroille tai yksityishenkilöille. Lisäksi seuran jäsenet tai yksityishenkilöt ovat olleet aktiivisia hakemaan neuvotteluratkaisuja silloin, kun moottorikelkkaura on maanomistajamuutoksen johdosta tai jostakin muusta syystä ollut katkeamassa jossakin paikassa.

Moottorikelkkareittien reittisuunnitelmatilanne ja reittitoimitustilanne lokakuussa 2017

MOVIRA hankkeen laatimat moottorikelkkareittisuunnitelmat on esitetty alla olevassa asetelmassa ja liitteenä olevassa kartassa omalla värillään. MOVIRA-hankkeessa entisen Nilsiä alueella virallistettiin ja rakennettiin yhteys Syväriltä Varpaisjärven rajalle Rautavaaran suuntaan. Lisäksi hanke sai edistettyä Nilsiässä Annamarintie-Rahasjoki (n. 36 km) osahanketta. Reittisuunnitelma palautui korkeimmasta hallinto-oikeudesta muuten hyväksyttynä, mutta pieni osuus suunnitelmasta hylättiin Metson soidinalueen perusteella. Kyseiselle hylätylle reittisuudelle tulisi laatia uusi reittisuunnitelma. Muu osa Annamarintie-Rahasjoki (36 km) osahankkeesta on reittitoimituksessa hyväksytty ja on valmis toteutettavaksi. Toteutus Tahkon ympäristössä (n. 20 km) on parhaillaan käynnissä ja reitti saataneen valmiiksi ennen talvikautta 2017 - 2018. Nilsiässä Annamarintie – Suuri Pieksä (22 km) osahankkeen reittisuunnitelma odottaa ympäristö ja rakennuslautakunnan käsittelyä ja myös Suuri-Pieksä – Juurusvesi (10 km) osahanke on ympäristönsuojeluviranomaisella hyväksyttävänä.

Juankosken alueella Juankoski – Poutilanmäki reittisuunnitelma on hyväksytty ja sille on haettu reittitoimitusta maanmittauslaitokselta. Juankoski – Pieksäntaipale suunnitelma kohtasi Juankoskella voimakasta vastustusta ja Juankoskella on päätetty vuonna 2011 ettei reittisuunnitelmaa viedä eteen päin.

Moottorikelkkareittisuunnitelmat / Kustannusarvio

Moottorikelkkareitti	km	Kustannusarvio €	Suunnittelun / toteutuksen nykyvaihe
Nilsjä			
AnnaMarintie- Rahasjoki	35,5	201700	Reittitoimitus pidetty ja Tahkon ympäristö työn alla. Loppuosa odottaa rakentamista
AnnaMarintie- Suuri-Pieksä	22	142300	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Juurusvesi- Suuri-Pieksä	10	64900	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Juankoski			
Juankoski - Pieksäntaipale	22	111600	Juankoski luopunut suunnitelmasta
Juankoski - Poutilanmäki	18	94200	Reittitoimitus haettu
Kuopio (vanha)			
Huosioinen- Lapinmäki	26,5	173475	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Itä-Karttula- Souru	16	98400	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Kurkimäentie-Airaksela	9,3	57230	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Lapinmäki- Rauhalahdi	15	131650	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Suonenjoen raja- Leppävirran raja	25	133700	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Syvänniemi- Hoikankota	22	164900	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Tervon raja- Ryönälahti	29,5	185825	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä / Ollut nähtävillä ja vastineet pyydetty
Uuhimäki- Ranta-Toivala	4	41800	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
Asumakangas-Luukaarten laavu	21	208100	Suunnitelma rak.ymp. lautak käsittelyssä
	275,8	1809780	Kaikki yhteensä
	253,8	1698180	Kaikki ilman Juankoski - Pieksäntaipale reittiä

Edellisten Nilsjän ja Juankosken alueiden osahankkeiden lisäksi MOVIRA hanke on tehnyt Kuopion alueelle yhteensä 9 uutta moottorikelkkareittisuunnitelmaa, mitkä on jätetty ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi vuosina 2013 - 2015. Reittisuunnitelmien sijainti ilmenee liitteenä olevasta kartasta. Reittisuunnitelmien käsittely ympäristöviranomaisessa on viivästynyt. Reittisuunnitelmista ensimmäinen Ryönälahti – Tervon raja on ollut vuoden 2016 lopulla nähtävillä ja siitä annetuista 10 muistutuksesta tai lausunnosta on pyydetty hakijan vastineet. Henkilöresurssipulan vuoksi vastineiden antaminen on viivästynyt.

Laaditut moottorikelkkareittisuunnitelmat sijoittuvat soveltuvin osin pääosin entisille moottorikelkkaurille. Reittisuunnitelmissa on pyritty mahdollisuuksien mukaan välttämään vesistöjä ja lisäksi on pyritty hyödyntämään esim. sähkölinjoja. Nämä molemmat tekijät ovat aiheuttaneet muutoksia reittisuunnitelmiin suhteessa nykyiseen moottorikelkkauraverkoston. Laadittuja moottorikelkkareittisuunnitelmia on yhteensä n. 275 km ja reittisuunnitelmissa on arvioitu niiden rakentamisen kokonaiskustannukseksi n. 1,8

M€: n. 250 km ja n. 1,7 M€ ilman Juankoski – Pieksäntaipale reittiä. Kustannus pitää sisällään maanomistajakorvaukset, reittitoimituksen kustannuksen sekä rakentamisen kustannukset.

Kuten liitteenä olevasta kartasta käy ilmi MOVIRA-hankkeessa ei ole ehditty tekemään reittisuunnitelmia kaikille moottorikelkkaurille. Moottorikelkkareittisuunnittelutyö ja toteutus jäi MOVIRA-hankkeessa Kuopion alueella pahasti kesken. Virallistettua reittiä on Kuopion alueelle tähän mennessä rakennettu n. 5 km ja parhaillaan rakennetaan n. 20 km Tahkon ympäristössä. Pahimmat puutteet reittisuunnittelussa ovat väleillä Vaajasalo – Riistavesi, Syvänniemi – Karttula, Melavesi – Tuusniemen raja, Soisalon reitti sekä KHO:n hylkäämä jakso välillä AnnaMarintie – Rahasjoki. Em. suunnittelemttomien uraosuusien pituus on yhteensä n. 50 km joiden rakentamisen kustannukset on arviolta 300 – 400000 €:a. Maaningan kunta jättäytyi aikanaan pois MOVIRA-hankkeesta eikä entisen Maaningan kunnan alueella ole tällä hetkellä reittisuunnitelmia moottorikelkkaurien virallistamiseksi.

Moottorikelkkareittien reittisuunnitelmien käsittelyn ja reittien hoidon resurssointi

Kuopiossa reittisuunnitelmien hyväksymisestä ja virallistamisprosessista vastaavat henkilöt hoitavat tällä hetkellä tehtävänsä muiden tehtäviensä ohessa. Reittien ja urien määrä on monikertaistunut vuoden 2005 jälkeen toteutettujen kuntaliitosten johdosta. Nykyiset moottorikelkkareittien ylläpitoon ja edistämiseen varatut henkilöresurssit riittävät juuri ja juuri nykyisen reitistön ylläpitoon.

Joillakin urajaksoilla maanomistajasopimukset ovat päättyneet tai päättyneessä, mistä on seurannut neuvotteluja maanomistajien kanssa. Sopimuksettomasta tilanteesta johtuen kyseisten urien käyttömahdollisuus on uhanalainen ja nykyisellä resurssoinnilla tilanne on edelleen vaikeutumassa. Reittisuunnitelmien hyväksymisen valmisteluun tai vastineiden kirjoittamiseen tehtyihin valituksiin ei ole ollut työpanosta. Tällä hetkellä moottorikelkkareittien osahankkeiden virallistaminen etenee hitaasti tai on kokonaan pysähdyksissä. Moottorikelkkareittisuunnitelmien käsittelyssä on viime vuosina ollut resurssipulaa sekä hakijan että ympäristöviranomaisen puolella.

Nykyisellä organisoinnilla ja henkilöresurssoinnilla on suuri vaara olemassa, että MOVIRA- hankkeella aikaan saadut reittisuunnitelmat menettävät merkityksensä, mikäli aikaa niiden laatimisesta kuluu liian kauan. Reittisuunnitelmien käsittelyn viivästyisestä seuraa reittisuunnitelmien ”uskottavuuden heikkeneminen”, mikäli reittisuunnitelmien valmisteluvaiheessa maanomistajien kanssa käydyistä keskusteluista kuluu paljon aikaa. Maanomistajat vaihtuvat ja aiemmin tehty valmistelu on valumassa hukkaan. Vähimmäistavoitteena tulisi olla, että nykyiset maanomistajasopimukset pystytäisiin pitämään voimassa ja että aiemmissa hankkeissa valmistellut reittisuunnitelmat saadaan liikkeelle moottorikelkkareitin virallistamisprosessissa. Kyseiset reittisuunnitelmat tulisi saada hoidettua virallistamisprosessin loppuun asti valmiiksi moottorikelkkareiteiksi..

Vaikutusten arviointia

Pohjois-Savossa moottorikelkkailulla on suuri merkitys matkailulle. Lisäksi moottorikelkkailulla on merkitystä monien kuopiolaisten asukkaiden tärkeänä harrastusmuotona. Moottorikelkkailu työllistää matkailussa suoraan vain joitakin henkilöitä, mutta sen merkitys matkailussa on erittäin merkittävä. Moottorikelkkailun merkitys matkailussa on välillinen esim. Tahkolla. Matkailulle olisi todella suuri

takaisku, mikäli moottorikelkkailutuotteet eivät olisi enää pohjoissavolaisen matkailun tuotevalikoimassa. Pohjois-Savossa on neljä vuodenaikaa ja myös talviajan erilaiset tuotemahdollisuudet tulee hyödyntää matkailun markkinoinnissa. Moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksymismenettelyn yhteydessä arvioidaan reittien ympäristövaikutukset paikallisesti, joten niiden haitat tulee minimoitua.

Pohdintaa yhteistyömahdollisuuksista maakunnassa ja yritysyhteistyö

Pohjois-Savon ja erityisesti Kuopion tilanne moottorikelkkailun edistämisen osalta on tällä hetkellä huolestuttava. Pohjois-Savon moottorikelkkailun kehittämisen kokonaistilanne on tällä hetkellä epämääräinen, kun maakunnassa ei tällä hetkellä ole moottorikelkkailua edistävää tahoja tai hanketta. Pohjois-Savossa olisi paikallaan käynnistää uudelleen keskustelu moottorikelkkailun ja muunkin luontoliikunnan merkityksestä osana matkailun ja vapaa-ajan toiminnan kehittämistä. Tämä keskustelu sopisi esim. maakuntaohjelman päivityksen yhteyteen tai viimeistään maakuntauudistuksen yhteyteen. Maakuntahallituksen hyväksymässä Pohjois-Savon maakuntaohjelmaluonnoksessa 2018 – 2021 (26.6.2017) on korostettu laaja-alaista luontomatkailun kehittämistä Kuopio – Tahko alueella, tuotteistamista sekä reitistöjen kehittämistä. Keskustelun avulla olisi syytä löytää yritysten ja kuntien kesken maakunnallinen ratkaisumalli, millä voitaisiin pitkäjänteisesti jatkaa ja edistää virallistetun moottorikelkkailureitistön syntymistä maakuntaan.

Moottorikelkkareitistön virallistamishanke ja sen valmistelu on luonteeltaan erityistehtävä, mikä sopisi paremmin seutukunta- tai maakunnalliseksi hankkeeksi kuin kunnallisesti hoidettavaksi tehtäväksi. Reitiverkosto tulisi saada maakunnalliseksi, että siitä olisi pitkällä aikavälillä nykyistä paremmin hyötyä matkailuelinkeinolle sekä moottorikelkkailun harrastajille. Maakunnassa käytävän yritysten ja kuntien keskinäisen keskustelun myötä tulisi muodostaa käsitys siitä, voisiko hanke olla maakuntavetoinen vai tulisiko hanketta hoitamaan perustaa esim. virkistysalueyhdistys tai säätiö niin kuin esim. Pohjois-Karjalassa on tehty. Myös muuta yhteistyötä maakunnallisten retkeily- ja virkistystoimintojen hoidossa tulisi selvittää.

Mikäli nykyisen tilanteen annetaan jatkua rapautuu nykyinen moottorikelkkauraverkosto kuntien voimavarojen puutteessa. Maakuntauudistuksen valmistelussa moottorikelkkailu asiana on sen verran ”pieni” , että maakuntatasolla ei ole odotettavissa nopeaa ratkaisua. Maakunnallisen hankkeen selvittäminen olisi ajankohtaista maakuntauudistuksen yhteydessä tai heti sen jälkeen esim. vuosina 2019 - 2020. Asiasta on käyty alustavia keskusteluja maakuntaliiton ja Siilinjärven kunnan edustajien kanssa.

Moottorikelkkareitistö palvelee matkailuyrityksien liiketoimintaa. Tahkon alueella matkailuyritykset osallistuvat jo nyt moottorikelkkaurien ja hiihtolatujen hoidon kustannuksiin ns. ”poolin” kautta maksamalla n. 30 – 40 % ylläpidon kustannuksista. Moottorikelkkareittien rakentamisen ja virallistamisen kustannuksiin osallistumisesta ei ole yritysten kanssa varsinaisesti neuvoteltu.

Yhteenveto ja ratkaisuvaihtoehtoja

Moottorikelkkailun puitteiden luominen voidaan katsoa yhteiskunnan tehtäväksi. Ilman yhteiskunnan myötävaikutusta ollaan palaamassa aikaan 30 – 40 vuoden taakse, jolloin moottorikelkat ajoivat ilman maanomistajan lupaa ”missä sattui” ja moottorikelkkailusta aiheutui paljon ristiriitoja kelkkailijoiden ja maanomistajien kesken. Ilman moottorikelkkareittejä matkailutuotteiden tarjoaminen on mahdotonta.

Kuopion tilanne on moottorikelkkauraston ja moottorikelkkailun edistämisen osalta tällä hetkellä huolestuttava. Maanomistajasopimusten tilanne on tällä hetkellä selkiintymätön ja MOVIRA-hankkeen laatimat reittisuunnitelmat ovat odottaneet hyväksymismenettelyä jo pitkään. Henkilöresurssit niin ympäristötoimessa kuin uraverkostosta vastaavilla tahoillakin ovat vähäiset. Sopimuksenvaraisten moottorikelkkaurien määrä on kuntaliitosten myötä moninkertaistunut, mikä osaltaan on aiheuttanut ongelmia urien ylläpidossa. Moottorikelkkailu jakaa voimakkaasti ihmisten mielipiteitä, mikä on osaltaan vaikuttanut siihen, että moottorikelkkailureittisuunnitelmien hyväksyminen on ollut hidasta.

Moottorikelkkaverkoston kehittäminen on MOVIRA-hankkeen jälkeen ollut melkein pysähdyksissä Kuopiossa. Vastuu reitistöstä siirrettiin vuoden 2017 alussa kaupunkiympäristön palvelualueen vastuulle ilman resurssointia. Tähän mennessä on ehditty selvittämään kokonaistilannetta sekä edistämään uuden virallistetun reitin rakentamista mm. Tahkolle.

Nykyisten reittisuunnitelmien eteenpäin vieminen virallistamisprosessissa edellyttää panostamista myös henkilöresursseihin. Reittisuunnitelmien hyväksyminen tulee kohtaamaan vastustusta, mistä seuraa vastineiden ja lausuntojen valmistelua mahdollisine maastokäynteineen ja neuvotteluineen. Lisäksi kesken jäänyttä reittisuunnittelua tulisi jatkaa, että Kuopioon saataisiin yhtenäinen moottorikelkkareittiverkosto. Nykyiset henkilöresurssit menevät nykyisten urien hoidon järjestämiseen sekä nykyisen uraverkoston ”parsimiseen”. Henkilöresurssit eivät ole tällä hetkellä riittävät uusien reittisuunnitelmien laatimiseen.

Tavoitteena tulisi olla, että Kuopion moottorikelkkaurat ja -reitit saadaan vaiheittain virallistettua seuraavan 5 - 10 vuoden aikana. Rahoitusta esitetty investointi edellyttää arviolta yhteensä n. 2,2 M€. Tarvittava investointi voidaan jakaa tuleville vuosille siinä aikataulussa miten laadittuja reittisuunnitelmia saadaan hyväksytyttyä reittitoimituksessa. Virallistamisen ja rakentamisen jälkeen varsinaisiin reittien hoidon kustannuksiin (n. 50000 € / v) ei ole odotettavissa merkittävää kustannusnousua, koska reittien kokonaismäärä ei ole suhteessa nykyiseen urien määrästä merkittävästi nousemassa. Reittien peruskunnostuksen myötä niiden hoito pystytään hoitamaan aiempaa rationaalisemmin.

Nykytilanteessa tulisi tehdä nopeasti Kuopio-lähtöinen kehittämissuunnitelma hankalan tilanteen pelastamiseksi. Kuopioon tulisi palkata 3- 5 vuodeksi projektihenkilö vastaamaan Kuopion alueen moottorikelkkareittien suunnittelusta, hoidosta ja rakentamisesta sekä edistämään valmiiden reittisuunnitelmien etene mistä virallistamisprosessissa. Kaupungin talousarvioesityksessä on varauduttu kyseiseen määräraharaukseen vuonna 2018. Maakuntaudistuksen yhteydessä moottorikelkka-asioita tulisi pitää aktiivisesti esillä maakunnan tulevaa toimintaa suunniteltaessa. Maakunnallisen yhteisen edistämishankkeen käynnistäminen voisi olla ajankohtainen esim. vuosista 2019 tai 2020 alkaen. Siihen asti pitää pyrkiä pitämään yllä ja edistämään moottorikelkkailua kaupungin omilla voimavaroilla.

Seppo Jauhiainen
Kaupunginmetsänhoitaja

- Liite 1) Moottorikelkkaura vai reitti
- Liite 2) Luettelo MOVIRA-hankkeen aikaansaannoksista
- Liite 3) Moottorikelkkaurat ja -reitit sekä reittisuunnitelmat ja -toimitukset kartta

Liite 1)

Moottorikelkkaura vai -reitti?

Moottorikelkkaura perustuu reitin pitäjän ja maanomistajan keskinäiseen sopimukseen maapohjan käytöstä moottorikelkkailua varten. Moottorikelkkaurien sopimukset ovat kuitenkin usein verrattain ”kevyitä” ja ne on myös helppo sanoa irti. Usein sopimukset ovat vain suullisia sopimuksia, missä moottorikelkkauran rakentajan ja ylläpitäjän asema on heikko. Muutoksia aiheuttavat esim. muutokset maanomistuksessa sekä maanomistajien muuttuvat tarpeet kiinteistöjen käytössä. Jatkuvista muutoksista seuraa uraverkoston ylläpitäjälle jatkuvaa epävarmuutta uraverkoston pysyvyydestä ja muutoksista seuraa lisäkustannuksia uraverkoston tehtävien reittimuutosten rakentamisen vuoksi.

Moottorikelkkauraa pysyvämpi vaihtoehto on perustaa **moottorikelkkareitti** reittitoimituksen avulla. Moottorikelkkareitin perustamisprosessissa ensi vaiheessa laaditaan reittisuunnitelma, missä selvitetään erilaisia reittivaihtoehtoja yhteistyössä maanomistajien kanssa. Samassa vaiheessa pyritään selvittämään eri vaihtoehtojen aiheuttamia vaikutuksia esim. meluun, luontoarvoihin, pohjaveteen jne. Reittisuunnitelman valmistumisen jälkeen suunnitelma jätetään paikallisen ympäristönsuojeluviranomaisen hyväksyttäväksi. Reittisuunnitelman hyväksymismenettelyssä ympäristönsuojeluviranomainen kuulee maanomistajia ja muita asianosaisia, minkä jälkeen viranomainen tekee hyväksymispäätökset reittisuunnitelmasta. Maanomistajilla ja muilla asianosaisilla on vielä mahdollisuus valittaa hyväksymispäätöksestä hallinto-oikeuteen ja KHO:een.

Reittisuunnitelman hyväksymisen ja lainvoimaistumisen jälkeen reitit pitäjällä on mahdollista hakea maanmittauslaitokselta maastoliikennelain mukaista reittitoimitusta, missä erillisessä maanmittaustoimituksessa perustetaan moottorikelkkareitti sekä määritellään korvaukset maanomistajille. Reittitoimituksen jälkeen reitin pitäjällä on mahdollista ryhtyä rakentamaan moottorikelkkareittiä siihen paikkaan, mihin se on reittitoimituksessa määritelty. Toimituksessa määritelty reitin paikka on lähtökohtaisesti pysyvä, jolloin se voidaan myös perustaa ja rakentaa kunnolla. Viralliset moottorikelkkareitit varmistavat reitin pysyvyyden, mikä mahdollistaa reitin hoidon asianmukaisella kalustolla. Kuopion ja Koillis-Savon seutukuntien alueilla on MOVIRA- ja aiempien hankkeiden yhteydessä linjattu, että **tavoitteena on moottorikelkkareitistön virallistaminen.**

Liite 2) **Kuopion ja Koillis-Savon alueilla toteutetun MOVIRA hankkeen aikaansaannokset:**

– Rakennettu 142 km

- Nilsiä/Rautavaara: Tahko-Keyritty, 27km
- Rautavaara: Keyritty – Ylä-Luosta, 28km
- Rautavaara: Keyritty – Rautavaara – Sotkamon ja Valtimon rajat, 53km
- Tuusniemi: Laukka-aho – Poutilanmäki – Tuusniemen satama, 34km

– Päätösprosessi kesken (182km)

- Kaavi: Kotakylä – Maarianvaara, 23km
- Kaavi: Kotakylä – Heinäjoentie, 9km
- Kaavi: Outokummun raja – Maarianvaara – Polvijärven raja, 21km
- Nilsiä (Kuopio): Annamarintie – Rahasjoki, 36km
- Nilsiä (Kuopio): Annamarintie – Suuri-Pieksä, 22km
- Nilsiä (Kuopio): Suuri-Pieksä – Juurusvesi, 10km
- Juankoski: Juankoski – Pieksäntaipale, 22km
- Juankoski: Juankoski – Poutilanmäki, 18km
- Tuusniemi: Tuusniemi – Heinävesi, 21km

– Suunniteltu (172km)

- Kuopio: Asumankangas – Vehmersalmi, 20km
- Kuopio: Huosioinen – Lapinmäki, 26km
- Kuopio: Itä-Karttula – Souru, 16km
- Kuopio: Kurkimäentie – Airaksela, 9km
- Kuopio: Lapinmäki – Pieni Neulamäki – Rauhalampi, 15km
- Kuopio: Suonenjoen raja – Leppävirran raja, 24km
- Kuopio: Syvänniemi – Hoikkalammen kota, 12km
- Kuopio: Tervon raja – Ryönänlahti, 30km
- Kuopio: Uuhimäki – Ranta-Toivala, 4km
- Siilinjärvi: Pöljänjärvi – Maaningan raja, 4km
- Siilinjärvi: Siilinlahti – Kevätön, 8km
- Siilinjärvi: Uuhimäki – Rissalan risteys – Kalliolahti, 4km
- Siilinjärvi: vesireitit